

זוהר חלק א' פרשת וירא דף קא ע"ב

רק ה' יודע להבחין בין טיפה של בכור לאינה של בכור

"וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה וְהִכִּיתִי כָּל בְּכוֹר וְגו' אֲנִי ה'", והרי הרבה שלוחים ומלאכים יש לו להקדוש ברוך הוא, אלא אמר רבי שמעון, שהם לא ידעו בין טפה של בכור לטפה שאינה של בכור, רק הקדוש ברוך הוא בלבדו, כדמיון זה כתוב: "וְהִתְוַיַּתְּ תָּוּ עַל מִצְחֹת הָאֲנָשִׁים" (יחזקאל ט', ד'), ולמה נצרך לזה, אלא לפי ששלוחי מעלה אין יודעים אלא מה שנמסר להם לדעת, כגון כל אלה הענינים שעתידי הקדוש ברוך הוא להביא על העולם, ומאי הטעם, לפי שהקדוש ברוך הוא מעביר כרוז בכל הרקיעים אודות דבר ההוא שעתידי להביא על העולם.

בזמן שיש משחית צריך להסתתר

כדמיון זה, בזמן שהמשחית נמצא בעולם, צריך האדם להסתתר בביתו, ולא יתראה בשוק, כדי שלא ינזק, כמו שכתוב: "וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר", האמנם שמהם יש ביכולת להסתתר, אבל מלפני הקדוש ברוך הוא אין ביכולת להסתתר, כמו שכתוב: "אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'". (ירמיהו כ"ג, כ"ד).

זוהר חלק ב' פרשת בא דף מ ע"א

עם ישראל שמחים ועושים זכר לחירות בכל שנה בימים שיצאו ממצרים

"שִׁבְעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ אֹךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֵר מִבְּתֵיכֶם פִּי כָּל אֶכֶל חֶמֶץ וְנִכְרַתָּהּ וְגו'", אמר רבי שמעון, כך ביארנו, היינו "שְׂאֵר" והיינו "מִחְמַצַּת" מדרגה אחת הן, והכל אחד רשות אחר הם, שרים הממונים על עמים אחרים, ונקראים יצר הרע, רשות אחר, אל נכר, אלהים אחרים, וכן גם שאור ומחמצת וחמץ הכל אחד, אמר הקדוש ברוך הוא, כל אותן השנים עמדתם ברשות אחר עבדים לעם אחר, מכאן ולהלאה שאתם בני חורין, "אֹךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֵר מִבְּתֵיכֶם", "כָּל מִחְמַצַּת לֹא תֹאכְלוּ", "וְלֹא יֵרָאֶה לָּךְ חֶמֶץ", אמר רבי יהודה, אם כן גם כל ימי השנה כך, ולמה שבעת ימים ולא יותר, אמר לו, כל זמן שמחויב האדם להראות את עצמו בן חורין כן נצרך, וכל זמן שאינו מחויב לא נצרך.

משל למלך שהרים לאיש אחד להיות שר גדול, כל אותן הימים שנתעלה למדרגה זו, הוא משמח ולובש מלבושי כבוד, אחר כך לא נצרך, לשנה אחרת הוא שומר אותן הימים שנתעלה לכבוד הזה, ולובש אותן מלבושי כבוד, וכן בכל שנה ושנה.

כדמיון זה כתוב בישראל: **"שְׁבַעַת יָמִים שָׁאֵר לֹא יִמָּצֵא בְּבִתְיֹכֶם"**, שהם ימי שמחה ימים שנתעלו לכבוד הזה ויצאו משעבוד אחר, ובעבור זה שומרים בכל שנה ושנה אלה הימים שנתעלו לכבוד הזה, שיצאו מרשות אחר ונכנסו ברשות הקדושה, ועל כן כתוב: **"שְׁבַעַת יָמִים מִצֹּט הַאֲכָלוֹ"**.

זוהר חלק א' פרשת ויצא דף קנז ע"א

ה' הכניס את ישראל בצל השכינה אף שלא היו ראויים

"בְּרֵאשֵׁן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב הָאֲכָלוּ מִצֹּט", אמר רבי חייא, כתוב: **"שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מִצֹּט לֶחֶם עֲנִי"** (דברים טז, ג'), **"לֶחֶם עֲנִי"**, כתוב, בדבר זה כבר העירו החברים, אבל בא וראה, כאשר היו ישראל במצרים היו ברשות אחר, וכשרצה הקדוש ברוך הוא לקרבם אליו, נתן להם המקום שנקרא לחם עני, מי עני, זה דוד המלך, שכתוב בו: **"פִּי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי"** (תהלים פ"ו, א').

במדבר סין נתעלו יותר ונתקשרו בז"א

וזה לחם עני נקרא מצה^[ב], נקבה בלי זכר עניות היא, ונתקברו ישראל אצל מצה בתחלה, כאשר הקריבם יותר, הכניסם הקדוש ברוך הוא במדרגות אחרות, ונתחבר העולם של בחינת זכר בעולם של בחינת נקבה, ואז מצה כשנתחברת עם העולם של בחינת זכר נקראת מצוה בתוספת וא"ו, ככתוב: **"פִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת"** (דברים ל', י"א), לפיכך מצה בתחלה, ואחר כך מצוה.

זוהר חלק ב' פרשת בא דף מ ע"א

בני ישראל לא קיימו מצות פריעה

אמר רבי שמעון, "מִצֹּט" כתוב, כמו שכתוב: "מִרְאֵת אֱלֹהִים" (יחזקאל א, א)^[ג], ולמה נקראת מצת, דין, מדת הדין הקדושה, דין שנדבק בהשם הקדוש^[ד], דין שלא היה תקיף כל זמן שהוא בתוך ישראל, שהרי הלבנה היתה פגומה, לפי שלא קיימו מצות פריעה ולא נתגלה אות הקדוש^[טו], מולים היו בלי פריעה. **אימתי נתפרעו, בזמן שכתוב: "שָׁם שָׁם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְהוּ"** (שמות טו, כה), ואף על פי שביארנו זה הכתוב בענין אחר, הכל נרמז

וזהו הזוהר

אלהים ובשם אדני, והיינו מדת הדין. יד. פירוש, שהשם אלהים או השם אדני מצפה להזדווג עם השם הקדוש שהוא השם הוי"ה ברוך הוא שעל ידי זה נמתק הדין. טו. על ידי מצות פריעה נתגלה העטרה שנקראת אות הקדוש וזה גורם שתתבטל למעלה לגמרי קליפת הערלה שרוצה תמיד לינק השפע דקדושה, ולפי שבמצרים לא קיימו ישראל מצות פריעה לא נתבטלה למעלה קליפת הערלה ועל ידי זה היתה הלבנה פגומה, היינו שמדת

יב. דוד המלך שרשו ספירת מלכות, ונקרא עני כי ספירת המלכות שהיא עלמא דנוקבא אין לה מגרמה שפע כלום, אלא מה שבא אליה הארת השפע מעולמות העליונים על ידי הזדווגה עם עלמא דדכורא, שנקרא ספירת תפארת, ומצה נקראת לחם עני, כיון שמרמזת על קדושת מדת המלכות שנכנסו בה ישראל לראשונה בעוד היותם במדרגה קטנה בשעת גאולתם ממצרים. יג. זה רמז שמצה מורה על מדת המלכות שנקראת בשם

בו וכך היה, ואפשר תאמר שבימי יהושע נתפרעו, לא כן, אלא שם היו אותן, שכתוב: **"וְכָל הַעַם הַיְלֵדִים בַּמְדָּבָר בַּדֶּרֶךְ וּגו'**" (יהושע ה', ה').

ולאחר שנתפרעו אמר הקדוש ברוך הוא, בתחלה אכלתם מצות, על שעמדה הלבנה בפגם, ונקראת "לַחֵם עֲנִי", מכאן ולהלאה זה הלחם ממקום אחר יהיה, מה הוא, שכתוב: "הֲנִי מִמָּטִיר לָכֶם לַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם" (שמות טז, ד) [טז], לא מן הלבנה כזמן ההוא, אלא מן השמים ממש, כמו שכתוב: **"וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם"** (בראשית כז, כח).

וישראל קדושים שומרים אותן הימים שנכנסו תחת כנפי השכינה, ושומרים לחם ההוא שבא מצדה, ועל כן כתוב: "אֵת חֶג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֵר וּגו'" (שמות כג, טו), וכתוב: **"וַיִּשְׁמְרֶתֶם אֶת הַמִּצּוֹת",** מהו **"וַיִּשְׁמְרֶתֶם אֶת הַמִּצּוֹת",** כמו שכתוב: **"וַיִּשְׁמְרֶתֶם אֶת בְּרִיתִי"** (שמות יט, ה) [יט], והכל במדרגה אחת עולה ונאחו.

ואם תשאל מדוע משה לא פרע להם, אלא בשביל שלא יתעכבו ישראל שם עד שיתרפאו, ועל כן כתוב: "שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלֶיךָ מִצּוֹת לַחֵם עֲנִי" (דברים טז, ג), מפני מה **"לַחֵם עֲנִי",** לפי **"כִּי בַחֲפוּזוֹ יֵצְאֶת מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם",** וכתוב: **"וְלֹא יָכֻלוּ לְהִתְמַהֵמָה"**.

זוהר חלק ד' פרשת פנחס דף רנ"א ע"ב

לנוקבא דס"א בלשון אזהרה ולזכר בלשון בקשה

"כָּל מַחְמַצַּת לֹא תֹאכְלוּ וּגו'", אמר רבי אלעזר, כתוב: **"כָּל מַחְמַצַּת לֹא תֹאכְלוּ",** וכתוב: **"לֹא יֹאכַל חֲמֵץ",** אלא זה בחינת זכר וזה בחינת נקבה [יח], אמר רבי שמעון, אלעזר בני, בזה כתוב: **"לֹא תֹאכְלוּ",** ובזה כתוב **"לֹא יֹאכַל",** למה לא כתוב לא תאכלו חמץ, אלא הנקבה שכל מעגלותיה נלוו, הרי היא באזהרה ודאי, והזכר שהוא נאחו בחוט של טהרה יותר, נכתב אצלו לשון בקשה, ועל כן כתוב: **"לֹא יֹאכַל",** **"לֹא תֹאכְלוּ"**.

אמר לו, אבי, הרי כתוב: "לֹא תֹאכַל עָלֶיךָ חֲמֵץ", אמר לו, ריבה תיבות יתירות לכבוד הקרבן פסח [יט], אבל מתחלה כתוב בלשון בקשה, **"לֹא יֹאכַל",** ואחר כך באזהרה לא תאכל.

מחמצת קשה מכולם

(שהיא) קשה משניהם "מַחְמַצַּת" מפני מה קשה יותר, לפי שריח מיתה יש שם, חמץ בחינת זכר, מחמצת בחינת נקבה, "רִגְלִיָּה יְרֻדוֹת מוֹת" (משלי ה, ה), בראש וסוף של התיבה נמצא מ"ת, ולפיכך מי שאוכל חמץ בפסח, מקדמת לו מיתה, ועליו לדעת שהוא מת בעולם הזה ובעולם הבא, שכתוב: **"וּנְכַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא"**.

זוהר חלק ד' פרשת פנחס דף רנ"א ע"ב

אלהים שהוא מדת הדין, אלהים עם הכולל בגימטריא לבנה. יז. לפעמים נקראת גם מדת המלכות בשם ברית. יח. הן שתי כחות הטומאה ס"מ וליילית. יט. שמוזיהר ביותר בשביל הקרבן פסח שלא יהיה אז חמץ בבית.

המלכות לא היתה בשלמות בשביל יניקת קליפת הערלה מן היסוד דקדושה. טז. השמים רומז על ספירת התפארת מדת הרחמים בהארט השם הוי"ה ברוך הוא, והיינו שיהיה נשפע להם מזון הלחם מן מדת הרחמים, ולא מן הלבנה, פירוש, לא מן השם

